

Autor koláže: Pan B

**9-11. října se koná
7. Milkovické hudební
soustředění !!!**

Kalendář

- 25.9. Křest knihy TOMASH ROGOWSKI: NÁVŠTĚVNÍK VĚČNOSTI. Kde: ERROR (Palmovka), start: 18:00.
- 25.9. **Neočekávaný dýchánek**, vystoupí FILIP PÝCHA A SAŠA NIKLIČKOVÁ. Kde: Podolanka (Cvrčovice 9), start: 18:00, vstup: do klobouku.
- 25-27.9. se koná **Trávobraní**. Vystoupí: TEMNOPLODEC, SLUM, MŠSND, HIROŠIMA BAND, NIC MOC KVINTET, EJÁ, OSUZ, KOLEMIDOUČI, TERRA IGNOTA a čtení M. Marusjaka, divadlo. Kde: U Špičky (Václavice u Hrádku nad Nisou), vstup: 200,-
- 27.9. FAST FARRAGOS a TEMNOPLODEC, Na Slamníku, 20.00h, vstup: kdo ví?
- celé září je výstava: **Robin Šmíd - Obrazy**. Kavárna a čajovna U Božího mlýna (Salmovská 5, P2), otevřeno: Po-Pá: 12-24:00, Ne 18-22:00.
- 15.10. koncert BYL PES. Kde: Barré (Veletřní, P7), kdy: 19:30, vstup: klobouk.
- 16.10. **Kachnění**. Vystoupí: PENTAGRAMČEK, NIKOLA MUCHA, CIGARETTE SYNDROME, KOPEC ŠÍŠEK. Kde: Autonomní centrum Klinika, (Jeseniova 60, P3), start: 18:05, vstup: dobrovol.

Chceš pomoci Nájezdu?

Vytiskni si číslo (najezd.wz.cz), přečti si jej a pak ho někomu dej.

23.9. Berta, Lina
Přejeme vše nejlepší!
Slaví milá Berta,
skončila ji puberta.
No a krásná Lina
zaučit ji není líná.

Divadelní spolek Bohém

Vyhlašuje konkurz pro lidi,
• kteří se nestydí ukázat, co je v nich
• jsou dostatečně šílení
• a mají chuť si hrát.

Zkoušky v út, čt od 18:00
Kontakt: **Tonda 731 621 128**
antoncamaj@seznam.cz

FB stránky: **Bohém - autorské divadlo**

NÁVŠTĚVNÍK VĚČNOSTI

Tomash Rogowski

psáno v zimě 2014

Bulletin Nájezd č.2: TOMASH ROGOWSKI:
NÁVŠTĚVNÍK VĚČNOSTI
Křest knihy - v pátek 25.9. -
ERROR - od 18:00

Potápci, páskové, chuligáni a máničky

aneb kontinuita rebelie v Československu od Protektorátu do roku 1965

V podstatě každé období společnosti si s sebou nese nějakou stopu po aktuální rebelské generaci, která se snaží odlišit od generace současné. Tak řekněme tady se rodičové aktuálně vypořádávají s generací pankáčů, metalistů, mániček... řekněme cizích světových vzorů soudobého rebelantství. Nicméně i naši rodiče, když byli mladí, a to se psala cirká 50 - 60. léta, hrál se bigbít, rokenrol a tam se už můžeme setkat s „chuligány“ (označení, které se dostalo i trestního zákoníku) a nebo třeba s „pásky“, („co chodili spolu s čistě lásky a sedmáct jim bylo let“). Nicméně, když i ti páskové byli malí, nebo se ještě ani nenarodili, tak jejich rodičové mohli rebelovat s tzv. „potápký“ – mladí a neklidní na konci 30. let a během protektorátu.

Potápci

Poprvé se toto označení objevilo v tisku v polovině roku 1940 jako označení nonkomfortních lidí – posluchačů swingu, kteří se výstředně oblékají a výstředně mluví. U mužů to byl účes tzv. „eman“, volné kostkované sako, úzké kalhoty a boty na vysokých podpatcích přezdívané „maďary“. L. Do-ružka dodává, že sám název označuje charakteristickou swingovou taneční figuru.

Poměrně těžké období byl protektorát, kdy byl jazz a jeho formy zakázány a navíc bylo zakázáno tancovat (naštěstí nebyly zakázány taneční kurzy), to se samozřejmě řešilo domácími mejdany. O incidentech s potápkama bylo hlášeno z celého území protektorátu. Dokonce bylo zakázáno s „emanem“ nebo s takovým oblečením chodit do školy.

Potáпка je v tehdejší tisku charakterizován takto: má podprůměrný prospěch, zajímá se pouze o dívky, kouření, tanec, plive na zem a chová se značně neslušně, ale v životě je prakticky neupotřebitelný. Ve světě byla taktéž podobná vlna mladých – francouzští „zazous“, či němečtí „swings“.

Nicméně potápký získali za to svobodou v projevu (prý swing byl tanec bez pravidel a tedy je jen a jen na tanečníkovi, jaký styl si zvolí) a taky samozřejmě recesí.

Zazou v typickém potápkovském oblečení (dobová kresba) Zdroj: cs.wikipedia.org

Slovník:

Trafalgar - Václavské náměstí,
bedla – dívka,
mě to neba (zkracování slov),
kilo – stokoruna,
šťal se - opil se,
vole – univerzální oslovení.

Páskové

S tím, jak potápkové stárnou, dospívá další generace, která se hlásí ke svému projevu. Taky došel do Československa rokenrol. To způsobilo, že v té době (v rámci probíhající socialistické přestavby společnosti), tyto skupiny s výrazným orientováním na angličtinu mařili svým žitím činnost tehdejších svazáckých organizací.

Archiv iDnes ze zápisu veřejné bezpečnosti: „Osoba, která nezvyklým oblečením, okázale odlišnými zálibami a nápadným chováním dává najevo svůj odstup od průměrné společnosti.“

Co se týče zevnějšku, tak páskové nosí „emana“,

Pásek ve svém typickém outfitu (dobová karikatura) Zdroj: www.stylesurfin.cz

ale už se objevují elvisovské účesy („kokrhel“) zpevňovaný gelatinou, cukrovou vodou, nebo pivem. Nosí sako typu flaška a kravaty s vlastními vzory a stále maďary. Ve stylu: vypadat jako Elvis Presley. Vzhledem k tomu, že v té době bylo spousta zručných žen a šikovných mužů, jejich extravagantní oblečení bylo zakázkovou výrobou a tedy charakteristické a originální. A kdo byl výstřednější, byl uznávanější – taky byl více na očích až obsedantně buzerujících příslušníků veřejné bezpečnosti. A samozřejmě žvýkat žvýkačky.

Poslouchalo rádio Luxemburg, kde hráli od rána do večera rokenrol. Třeba v Praze divoký rokenrol hrály kapely jako Samuels band, Komety, Hells devils, Crazy boys a taky se ví, že úspěšnost koncertu se tehdy měřila na počet rozlámaného nábytku v sále. S jistou nadsázkou byl páskovstvím inspirován film Šakalí léta (Jana Hřebejka).

Slovník:

sunny boy – četník,
hustý - výraz uznání.

Nicméně zde v širší povědomí vstoupil proces s tzv. Vyšehradskými jezdci, což byla parta z hospody U Šrytrů (Vratislavova 32/4, dnes Pod Vyšehradem), ze které se stal gang. Tito byli na konci roku 1953 exemplárně potrestáni a v médiích probíhala tendenční propaganda, čímž naopak získalo soudobé rebelantství na popularitě. Další státní zásah byl v roce 1957 kdy v říjnu, byť pod záštitou odvodu branců, uspořádala parta lidí soukromý večírek v Mánesu (více <http://www.popmuseum.cz/>), který rozehnala Veřejná bezpečnost a do měsíce bylo z 27 zatčených lidí 5 odsouzeno do vězení - opět za štvavé multimediální propagandy.

Páskové byli českou reakcí na pravé anglické Teddy boys, taktéž po dalších státech Visegrádské čtyřky: polští Bikiniarze, maďarští Jampec, rumunští Malagambisti a ruští Styljagi.

Další zajímavostí je, že s přibývajícím jazzmanym a nespoutanými rokenrolisty se vžilo po zemích Východního bloku označení „chuligán“. Název paradoxně přejatý z angličtiny se dostal do trestního práva: chuligánství – výtržnictví.

Máničky

Nic netrvá věčně, v Anglii Teddy boys přerůstá nová kulturní vlna – Mods a u nás se rekrutují „bítlsáci“. Dostaly se sem nahrávky Beatles a všeobecně československou scénu zaplavila hudební britská invaze. Mládež začala svými enormě dlouhými vlasy revoltovat svou body-modification manifestací a vyhraňovat se vůči okolí svojí „bezvýchodností v pohledu na své místo ve společnosti“ - řekněme, že to byla reakce na beat generation. Tak velkou manifestací tehdejší doby byl studentský Majáles 1.5. 1965, jehož král se stal Allen Ginsberg. (Více viz Nájezd 24.)

Doslov

Dále se můžete dovzdělat právě probíhajícím seriálem Fenomén underground. Taktéž knihou Kmeny 0 (Vladimír 518 a kolektiv, nakladatelství Kosmas), nebo se pro bližší informace se zeptejte svých dědečků a babiček.

Krtek